

ВІДПОВІДЬ

на проєкт експертного висновку галузевої експертної ради

Ознайомившись із проєктом експертного висновку галузевої експертної ради

Назва ЗВО	Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	62986
Назва ОП	Журналістика
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

заклад вищої освіти надає таку **відповідь на нього**:

Шановні члени галузевої експертної ради, надаємо відповідь на проєкт експертного висновку у вкладеному файлі. До засідання галузевої експертної ради долучиться гарант програми - Олег Анатолійович Семенюк.

Представники закладу вищої освіти мають бажання взяти участь у засіданні ГЕР

Додатки:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Відповідь на проєкт висновку ГЕР. ОНП Журналістика.pdf	OhxvHMMpSpM2Ykkzgw1JPYzugsGdDo2QTprhSEQjVwQ=

Шляхом підписання цієї відповіді запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

ПІБ: **ТУРУНЦЕВ ОЛЕКСАНДР ПЕТРОВИЧ**

Дата підпису: 15.12.2025 р.

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка висловлює щирю подяку високоповажним членам галузевої експертної ради за здійснений аналіз, схвальне оцінювання нашої освітньо-наукової програми та важливі поради щодо подальшого підвищення якості підготовки здобувачів ступеня доктора філософії. Ми зі щирою повагою та уважністю ставимося до отриманих рекомендацій і, у межах можливого, врахуємо їх під час подальшої реалізації програми. Водночас вважаємо за потрібне надати пояснення стосовно окремих зауважень і пропозицій.

Критерій	Зауваження ГЕР	Відповідь ЗВО
1	В акредитаційній справі і на сайті ЗВО відсутній тимчасовий стандарт, яким би регулювалися програмні результати навчання, вони вказані лише в ОНП. Гарантові та членам РПГ рекомендовано під час найближчого перегляду ОНП конкретизувати її унікальність, відійшовши від загального опису, при цьому чітко окреслити відмінність із іншими ОНП у сфері журналістики.	Відповідно до Положення про освітні програми Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (с. 12, https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_10/Polozhennia_pro_osvitni_prohramy.pdf), у разі відсутності Стандарту вищої освіти України, за відсутності затвердженого в установленому порядку Стандарту вищої освіти за спеціальністю, опис ОП вважається тимчасовим Стандартом Університету Грінченка. Таке уточнення буде додано і до передмови ОНП при її перегляді. У меті освітньо-наукової програми зазначено коротке її формулювання з урахуванням особливостей (унікальності) цієї програми та очікуваного застосування набутих здобувачами вищої освіти компетентностей. Окрім того, мета ОНП “Журналістика” відповідає місії та стратегії розвитку Університету Грінченка. Ми беремо до уваги важливість конкретизації унікальності ОНП під час наступного перегляду, зокрема зосередимо увагу на тих напрямках навчання, які є ключовими для неї: інтердисциплінарному підході; участі аспірантів у реальних медіапроектах (практичній орієнтації навчання); використанні новітніх медіаінструментів та інтеграції новітніх технологій до освітнього процесу (цифрова журналістика, мультимедійні формати, журналістика даних); медіаетичних стандартах та інших аспектах.
2	Завідувачам кафедр, гарантові рекомендовано додати до каталогу вибіркових дисциплін на ОНП освітні компоненти, які чітко корелюють із тематикою дисертаційних досліджень аспірантів.	Згідно з Положенням про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачами Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_10/Polozhennia_vybir_dystsyplin.pdf) каталог курсів формується робочими групами до 15 травня поточного навчального року, що передусь вступній кампанії та реалізації вибору дисциплін зарахованими здобувачами. Зміст вибіркових дисциплін каталогу передбачає розширення та поглиблення спеціальних компетентностей з урахуванням конкретної освітньої програми. А вже у зміст робочих програм навчальних дисциплін викладачі добирають завдання, які відповідають науковим інтересам здобувачів.
3	Завідувачеві випускової кафедри, де реалізується ОНП, рекомендовано	План роботи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка на рік (https://kubg.edu.ua/images/stories/regulations/plan_roboty_2025.pdf), як і План Факультету

упродовж 2025/2026 навчального року розробити й затвердити план запровадження міжнародної та національної академічної мобільності здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня й у подальшому дотримуватися його виконання.	журналістики (https://is.gd/xnCFda) укладається відповідно до його Стратегії розвитку на 2023–2027 рр., відтак питанню мобільності відведено цілий розділ за стратегічним напрямом 8 – “Інтернаціоналізація”. Університет має угоди про співпрацю з різним ЗВО та організаціями. Цю співпрацю зреалізували 70% аспірантів спеціальності (https://is.gd/eP1thg), які були/є учасниками міжнародних програм академічної мобільності або стажуваннях, що засвідчує активну роботу Університету Грінченка в цьому напрямі. Для здобувачки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Т.С. Єжижанської на II семестр 2025/2026 н.р. на три місяці заплановано стажування до Університету Жирони (Королівство Іспанія) за програмою академічної мобільності “Еразмус+” (https://is.gd/Wwrycj; https://is.gd/wPf0w3). Планування таких стажувань відбито у формулюванні окремих підрозділів Стратегічної цілі 8 “Інтернаціоналізація” (див. п. 4 і п. 5 Плану Факультету журналістики на 2025 р. – https://is.gd/xnCFda). З огляду на загальноприйнятий формат та структуру Плану роботи Університету Грінченка, якому має відповідати формат і структура Плану роботи Факультету журналістики (див. вище), конкретизації персоналій здобувачів та термінів проходження академічної мобільності за кожним її різновидом не передбачено, зазначено лише відповідальних осіб за цей процес. Термін виконання прописано як такий, що має відбуватися впродовж року, оскільки пропозиції партнерських організацій не завжди узгоджуються з датами формування календарних планів роботи на Факультеті. Саме тому почасти складно деталізувати цей процес. Окрім того запити партнерських організацій на тематики досліджень для мобільності не завжди відповідають науковим інтересам здобувачів, що також ускладнює розроблення деталізованого плану академічної мобільності. Хоча мобільність є важливим інструментом для розвитку наукових досліджень та академічного росту, її впровадження повинно бути зваженим і враховувати можливі виклики та обмеження, з-поміж яких: 1. Участь у програмах міжнародної академічної мобільності, орієнтованих на певну європейську проблематику, може не збігатися з проблематикою досліджень здобувачів, орієнтованою сьогодні на розроблення більшою мірою національних ініціатив в умовах російсько-української війни, які важливі для розвитку науки саме в Україні, що є особливо затребуваним для аспірантів, які працюють над актуальними національними дослідженнями. 2. Під час міжнародної академічної мобільності (особливо тривалої семестрової) можлива втрата зв'язку з науковим процесом та забезпечення належної комунікації між здобувачем і науковим керівником на всіх етапах мобільності, особливо тоді, коли здобувачі можуть потребувати постійного наукового супроводу з боку наукового керівника. У цьому контексті важливо, щоб здобувачі не втратили зв'язок зі своєю
---	--

		дослідницькою темою та могли ефективно продовжити роботу над дисертацією після повернення. 3. Крім того, питання мобільності доволі залежні від правил та законодавчих документів воєнного часу, що безпосередньо впливають, наприклад, на можливість міжнародної мобільності чоловіків призовного віку.
5	Завідувачеві випускової кафедри, де реалізується ОНП, та гарантові рекомендовано упродовж 2025/2026 навчального року чіткіше окреслити ключові вимоги до дисертації на здобуття доктора філософії за спеціальністю Журналістика.	Згідно з п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) “Вимоги щодо оформлення дисертації встановлюються МОН. Максимальний та/або мінімальний обсяг основного тексту дисертації встановлюється освітньо-науковою програмою закладу відповідно до специфіки відповідної галузі знань та/або спеціальності”. Відповідно в Університеті Грінченка ми керуємось Наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 зі змінами, внесеними Наказом від 31.05.2019 № 759 “Про затвердження Вимог до оформлення дисертації”, посилення на який, разом з іншою необхідною нормативною базою, розміщено на вебсторінці Докторської школи (https://is.gd/ikYNK1). В ОНП “Журналістика” (ІІІ розділ) визначено обсяг основного тексту дисертації. На систематичних засіданнях кафедри журналістики та нових медіа заслуховуються звіти аспірантів та надаються практичні рекомендації до покращення їхніх робіт. В окремих модулях дисципліни “Наукова комунікація: методи оприлюднення наукових досліджень” також розглядаються вимоги до написання та оформлення дисертації та вивчається відповідна нормативна база. Регулярне і змістовне консультування з цього питання здобувачі ступеня докторі філософії в Університеті Грінченка оцінюють на високому рівні за результатами систематичних опитувань.
6	Завідувачеві випускової кафедри, заступникові декана з наукової роботи упродовж 2026/2027 навчального року рекомендовано розробити й затвердити заходи посилення публікаційної активності наукових керівників і НПП, які працюють із аспірантами, щодо публікацій у фахових виданнях та журналах, індексованих базами даних Scopus і WOS.	Для посилення публікаційної активності здобувачів та викладачів на Факультеті журналістики виходить науковий фаховий журнал “Інтегровані комунікації” категорії Б (наказ МОН України від 21 лютого 2024 року №220), у кожному випуску якого публікується від 40 до 25 матеріалів, значну частку яких становлять публікації аспірантів та викладачів. Здобувачі пробують свої сили, звісно, і в наукометричних виданнях Scopus і WOS, про що є відповідна інформація на сайті кафедри (https://fj.kubg.edu.ua/struktura/kafedry/kafedra-zhurnalistyky-ta-novykh-media/naukova-robota/pidhotovka-doktoriv-filosofii-jnm.html#publikatsii-v-zarubizhnykh-vydanniakh-naukometrychnykh-bazakh-scopus-wos). 45% здобувачів мають публікації у виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus. Корпоративний стандарт наукової діяльності працівників Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_8/Kor_standart_naukovoii_diialnosti.pdf) спрямований на стимулювання наукової роботи працівників, підвищення її якості, зокрема й публікаційної активності, розвиток наукової ініціативи

		спільноти Університету Грінченка задля створення інноваційних наукових продуктів. Ми плануємо посилювати цю роботу й надалі.
7	Менеджментові ЗВО та факультету журналістики рекомендовано продовжувати практики удосконалення освітнього середовища, забезпечення відкритості, інклюзивності, безпечності освітнього простору, доступності матеріально-технічного, програмного та ін. забезпечення для всіх учасників освітнього процесу.	Київський столичний університет імені Бориса Грінченка та Факультет журналістики у його складі уважно й ретельно підходить до питань забезпечення відкритості, інклюзивності та безпечності освітнього простору, про що свідчать реальні приклади облаштування безбар'єрного доступу, використання шрифту Брайля тощо. Університет надає рівний доступ до освіти для різних соціальних груп, співпрацює з ГО та органами місцевої влади, відкритий до потреб громади та ринку праці. Щодо забезпечення відкритості освітнього середовища, то в Університеті наявні практики: онлайн-доступу до наукових публікацій НПП та здобувачів освіти, навчально-методичних матеріалів, освітніх програм, навчальних планів, підручників, посібників, довідників на вебсторінках кафедр та в Інституційному репозиторії Університету; доступу до нормативно-правової бази Університету, яку зібрано в рубриці "Ресурси" - "Реєстр нормативної бази" (на головній сторінці ЗВО); е-портфоліо, які відображають досягнення НПП та аспірантів; висвітлення щоденних подій у відповідних рубриках та у форматі анонсів; опитувань усіх учасників освітнього процесу та зворотного зв'язку; представництва студентів у вчених радах, робочих групах ОП та ОНП; відкритих конкурсів та заміщення посад із оприлюдненням результатів; академічної мобільності, активної взаємодії зі стейкхолдерами, що сприяє інтеграції в національний і міжнародний освітні простори тощо. Матеріально-технічне, програмне та ін. забезпечення оновлюється систематично та доступне для всіх учасників освітнього процесу усіх освітніх рівнів - від бакалаврів до аспірантів: заняття проводяться в обладнаних комп'ютерами аудиторіях, в А-студії, радіостудії. Освітнє середовище - це й викладачі, які здійснюють освітній процес. Як зазначено у відомостях самооцінювання ОНП "Журналістика", підготовку на ОНП забезпечують 16 докторів наук та 4 кандидати наук. Плануємо і надалі системно працювати над удосконаленням усіх елементів освітнього середовища.
8	ГЕР констатує: 1) наявні документи не дозволяють визначитися щодо процедури рецензування: ОНП рецензували лише у 2022 році й оновлений варіант ОНП не рецензувався, чи рецензії 2022 року вважаються і рецензіями 2025 р.; 2) із часу запровадження у 2022 р. ОНП у 2025 р. переглядалася лише вперше. 8.2.. Наявні в акредитаційній справі та на сайті ЗВО матеріали не дають підстав залучення здобувачів як партнерів до процесу періодичного перегляду ОНП	ОНП "Журналістика" введено в дію з 01.09.2022 (наказ від 05.04.2022 № 146 Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка), тому відповідні рецензії стейкхолдерів розміщені на сайті випускової кафедри (https://is.gd/PltAGa). Прізвища рецензентів зазначено в самій ОНП та в самоаналізі (рецензії ОНП: <i>Крупський І.</i> , докт. істор. наук, проф., декан ф-ту журналістики Львівськ. нац. ун-ту імені Івана Франка; <i>Поплавська Н.</i> , докт. філол. наук, проф., зав. каф. журналістики Тернопільськ. нац. пед. ун-ту імені Володимира Гнатюка, заслуж. прац. освіти України; <i>Садівничий В.</i> , докт. наук із соц. ком., зав. каф. журналістики та філології Сумськ. держ. ун-ту). Подальші обговорення ОНП зі здобувачами, викладачами та стейкхолдерами відбувались на засіданнях Вченої ради Факультету журналістики, кафедри журналістики та нових медіа за графіком у 2024, 2025 р., розміщеним на сайті кафедри (https://is.gd/qkVVAZ). Оскільки ці зміни були незначні, не пропонували концептуальних змін, і стосувались оптимізації навчального

	визначити як системне. Така практика є одиничною. 8.3.. Наявні в акредитаційній справі та на сайті ЗВО матеріали не дають підстав залучення представників різних груп стейкхолдерів, в тому числі роботодавців, визначити як системне. Така практика є одиничною. Перегляд ОНП із Журналістики потребує більш системної роботи. Деканові факультету, грантові ОНП рекомендовано забезпечити належне рецензування освітньо-наукової програми під час її перегляду. Гарантові ОНП рекомендовано забезпечити послідовність та системність перегляду ОНП.	процесу та затверджувались рішеннями кафедри та Вченої ради, то, відповідно, письмові рецензії не надавались. Крім того, щорічно проводилось опитування здобувачів третього освітнього рівня (2023, 2024, 2025), результати якого обговорювались на засіданнях кафедри журналістики та нових медіа та оприлюднювались на сайті у вигляді аналітичної довідки та відповідно вносились корективи в певні модулі, теми освітніх компонентів (https://is.gd/8Vuk0OQ; https://is.gd/PItAGa; https://is.gd/qY0Chy). Зустрічі зі стейкхолдерами (роботодавцями, представниками академічної спільноти) також проводились щорічно, що відображено в таблицях пропозицій стейкхолдерів, розміщених на сайті кафедри за 2021, 2022, 2024, 2025 роки (https://is.gd/wRODk6; https://is.gd/hUkz1d), а також в повідомленнях на сайті. У 2024-2025 н. р. було проведено Всеукраїнський круглий стіл «Медіа та видавничий бізнес під час війни», під час якого окрема увага була присвячена ролі університетської освіти, особливостям удосконалення освітніх програм галузі для формування нового покоління журналістів – багатопрофільних, універсальних, гнучких, відповідальних і вмотивованих фахівців, готових працювати в умовах нової інформаційної реальності (https://is.gd/XJbJWN). Водночас, ми дякуємо за надані рекомендації та зобов'язуємось і надалі робити послідовний та системний перегляд ОНП із належним її рецензуванням.
10	Гарантові ОНП, завідувачеві випускової кафедри упродовж 2025/2026 навчального року рекомендовано створити базу потенційних рецензентів релевантних науковим напрямам аспірантів. Завідувачеві випускової кафедри, заступникові декана з наукової роботи упродовж 2026/2027 навчального року рекомендовано розробити й затвердити заходи залучення аспірантів до виконання наукових проєктів, що мають як держбюджетне, так і госпдогвірне фінансування, а також до міжнародних грантових проєктів.	У рубриці “Наукові дослідження аспірантів” є відомості щодо тем аспірантів і наукового середовища Університету (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/apirantam/temy/2024/061.pdf). Зокрема є дані щодо науковців університету, які мають наукові інтереси та публікації з відповідного до теми кожного аспіранта напрямку досліджень. Цей ресурс ілюструє як можливість створення разових спеціалізованих рад, так і наявність потенційних рецензентів дисертації, і розроблено з моменту першого набору вступників на ОНП та щороку оновлюється. Щодо залучення аспірантів до виконання додаткових наукових і грантових проєктів, маємо застереження щодо того, що виконання таких проєктів може потребувати значних часових витрат на підготовку та реалізацію. Важливо, щоб це не вплинуло на виконання основного дослідження та програми підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, що також вимагає певного часу та зусиль. Зауважимо також, що чимало здобувачів залучені до виконання дослідницьких тем кафедр, а також поєднують навчання з роботою, тому для ефективного, успішного та якісного (а головне, своєчасного) виконання всіх завдань потрібно також враховувати потребу в часі, зокрема й на відновлення та підтримування власного ментального здоров'я. Ми будемо прагнути знайти оптимальний баланс у цьому питанні, щоб не створювати надмірного навантаження у підготовці майбутніх докторів філософії.